

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Mala dvorana
Nedjelja, 29. prosinca 2024. u 17 sati
Dan Dvorane 2024.

PIANOMANIA

U suorganizaciji s Udrugom klavirskih pedagoga Hrvatske – EPTA

VLADIMIR KR PAN

IDA GAMULIN

IVAN VIHOR

PETAR KLASAN

IVAN KR PAN

RUBEN DALIBALTAYAN

KONSTANTIN KRASNITSKY

 LISINSKI

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
Mala dvorana
Nedjelja, 29. prosinca 2024. u 17 sati
Dan Dvorane 2024.
PIANOMANIA

U suorganizaciji s Udrugom klavirskih pedagoga Hrvatske – EPTA

2

VLADIMIR KRPAN
IDA GAMULIN
IVAN VIHOR
PETAR KLASAN
IVAN KRPAN
RUBEN DALIBALTAYAN
KONSTANTIN KRASNITSKY

Autorica projekta
IDA GAMULIN

Stjepan Šulek
Preludij u A-duru

Frédéric Chopin
Nokturno u cis-molu, op. posth.

VLADIMIR KRPAN, glasovir

Boris Papandopulo
Zdenkin striptiz
Tempo di minuetto
Tempo di Blues
Tempo di Fox

Ivo Josipović
Jubilus

IDA GAMULIN, glasovir

Johann Sebastian Bach
Suita u a-molu, BWV 818a
Fort gai
Allemande
Courante
Sarabande
Menuet
Gigue

IVAN VIHOR, glasovir

Claude Debussy
Bakrorezi (Estampes), L. 100
Pagode (Pagodes)
Vrtovi na kiši (Jardins sous la pluie)

PETAR KLASAN, glasovir

Franz Liszt
Godine hodočašća (Années de pèlerinage), treća knjiga, S. 163
Igra vode u vili d'Este (Les jeux d'eaux à la Villa d'Este), br. 4
Srca gore (Sursum corda), br. 7

IVAN KRPAN, glasovir

Alberto Ginastera
Tri argentinska plesa (Danzas Argentinas), op. 2
Ples staroga pastira (Danza del viejo boyero)
Ples ljupke djevojke (Danza de la moza donosa)
Ples neustrašivog odmetnika (Danza del gaucho matrero)

RUBEN DALIBALTAYAN, glasovir

Davor Bobić
Koncertne varijacije za glasovir
Tema. Andante
1. varijacija: *Andante*
2. varijacija: *Allegro*
3. varijacija: *Allegretto – Meno mosso*
4. varijacija: *Allegro, deciso*
5. varijacija: *Quasi marche funebre*
6. varijacija: *Allegro*
7. varijacija: *Allegro con moto*
8. varijacija: *Presto*
9. varijacija: *Lento, molto sostenuto*
10. varijacija: *Allegro vivace (Molto vivace)*
11. varijacija (*Finale*): *Allegro vivace, deciso*

KONSTANTIN KRASNITSKY, glasovir

3

VLADIMIR KRPAN diplomirao je u razredu Svetislava Stančića na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, magistrirao je na *Accademia nazionale di Santa Cecilia* u Rimu u klasi Carla Zecchija, studirao je komornu glazbu i klavir kod Guida Agostija u Rimu i Sieni, muzikologiju kod Luigija Ronge na Rimskom sveučilištu, usavršavao se kod Renza Silvestrija u Rimu, a potom niz godina kod Artura Benedettija Michelangelija u Arezzu, Sieni, Bergamu i Luganu. Utemeljitelj je glasovirskog odjela Visoke muzičke škole u Skopju 1968., a od 1971. predaje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, gdje je odgojio nekoliko naraštaja izuzetnih mladih pijanista. U svojem djelovanju kombinira tradiciju tzv. Stančićeve zagrebačke glasovirske škole i bogato naslijeđe talijanske pijanističke škole, posebno Michelangelijeve. Suradivao je s brojnim glasovitim dirigentima te gostovao u svim hrvatskim te brojnim europskim i izvan europskim glazbenim središtima. Odsvirao je tisuće koncerata – solistički, s orkestrima, s Triom Orlando te s Katarinom Krpan u klavirskom duu. U velikom broju njegovih diskografskih izdanja koja su tijekom godina objavljivali hrvatski i inozemni nakladnici, posebno se ističe *box* od 32 sonate Ludwiga van Beethovena, koji su 2016. objavili Croatia Records i HRT. Utemeljitelj je hrvatske sekcije EPTA-e i njezina Međunarodnog natjecanja za mlade u Osijeku te Međunarodnog natjecanja *Svetislav Stančić* u Zagrebu. Član je brojnih ocjenjivačkih sudova na inozemnim pijanističkim natjecanjima te voditelj brojnih majstorskih tečajeva za pijaniste i komorne glazbenike. Od 2010. Vladimir Krpan je profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu. Dobitnik je brojnih nagrada, među kojima se ističu one za životno djelo: *Porin* za poseban doprinos hrvatskoj glazbenoj kulturi, nagrada Hrvatskoga društva glazbenih i plesnih pedagoga, nagradā *Vladimir Nazor* te *Lovro pl. Matačić* Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika. Odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za zasluge u kulturi, a za visoka umjetnička dostignuća u kulturnoj suradnji među narodima, talijanski mu je predsjednik Carlo Azzeglio Ciampi uručio nagradu *Prometej*.

Osebnijni pijanizam **IDE GAMULIN** već četrdeset godina plijeni pozornost hrvatske i svjetske glazbene scene. Recitali u koncertnim dvoranama Rima, Osla, Praga i Bruxellesa svjedoče o njezinu umjetničkom putu započetom u Londonu, osvajanjem prestižne Nagrade *Myra Hess*. Nakon diplome na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, osvaja Nagradu *Svetislav Stančić* na Jugoslavenskom natjecanju glazbenih umjetnika te odlazi u London, gdje se usavršava kod uglednih pijanista Alfreda Brendela, Johna Lilla, Stephena Kovacevicha i Annie Fischer. Međunarodnu karijeru počinje nastupom u Queen Elizabeth Hallu te snima prvi LP za tvrtku EMI. Početke njezine inozemne karijere prate izvrsne kritike, a među brojnim priznanjima ističe posebnu nagradu Festivala u Freiburgu te Nagradu *Milka Trnina*. Njezina snimka Brahmsove *Sonate u fis-molu* proglašena je najboljom izvedbom na američkom *Classical Music Directory* 2005. Nastupa u prestižnim dvoranama i koncertnim prostorima, kao što su Queen Elizabeth Hall, Rudolfinum, Wigmore Hall, St. Martin-in-the-Fields, Auditorio *Manuel de Falla* i druge. Gošća je međunarodnih festivala na kojima nastupa uz ugledne dirigente i orkestre. Ida Gamulin snima za BBC, France Musique, CBS, Bayerischer Rundfunk, za diskografske kuće EMI-Mava i Croatia Records. Dosad je objavila 21 nosač zvuka, među kojima i sedmerostruki *CD-box* u povodu trideset godina suradnje s izdavačkom kućom Croatia Records. Mnogi hrvatski skladatelji, među kojima i Boris Papandopulo, Milko Kelemen, Anđelko Klobučar, Igor Kuljerić, Ivo Josipović i Berislav Šipuš, posvetili su joj svoje skladbe koje je praisvela i trajno zabilježila na nosačima zvuka. Za tisak je priredila cjelokupan opus glasovirskih minijatura Dore Pejačević, čije stvaralaštvo godinama sustavno predstavlja. Ida Gamulin redovita je profesorica na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Održava seminare na uglednim europskim akademijama, članica je ocjenjivačkih sudova međunarodnih pijanističkih natjecanja i predsjednica EPTA-e Hrvatske od 2004. godine.

IVAN VIHOR privukao je pozornost šire javnosti 2017., u dobi od dvadeset godina, osvojivši prvu nagradu na prestižnom talijanskom natjecanju *Premio nazionale delle Arti*, a iste je godine proglašen najboljim mladim glazbenikom Hrvatske, pobijedivši na Hrvatskom natjecanju mladih glazbenih umjetnika *Papandopulo* te na Međunarodnom natjecanju mladih glazbenika *Ferdo Livadić* u Samoboru. Uslijedili su pozivi za nastupe na nizu prestižnih glazbenih festivala u Hrvatskoj i Italiji, a snimao je i za Hrvatsku radioteleviziju. Rođen u Rijeci 1997. godine, u dobi od pet godina upisuje se u glazbenu školu u rodnom gradu, a već kao sedmogodišnjak održava svoj prvi javni nastup u Hrvatskom društvu skladatelja u Zagrebu. U dobi od deset godina prvi put nastupa uz Simfonijski orkestar Chioggia u Italiji. Osnovno i srednjoškolsko glazbeno obrazovanje završava u Rijeci, u razredu prof. Ane Dražul, a sa šesnaest godina upisuje se na Konzervatorij *Gaetano Donizetti* u Bergamu, u razredu prof. Marca Giovanettija, gdje je diplomirao i magistrirao. Usavršavao se na *Accademia di musica di Pinerolo*, u razredu Enrica Pacea, na *Accademia nazionale di Santa Cecilia*, u razredu Konstantina Bogina te na akademiji *Incontri con il Maestro* u Imoli. Pohađao je majstorske tečajeve niza uglednih pijanista i pedagoga. Dobitnik je brojnih nagrada na državnim i međunarodnim natjecanjima, kao što su: *San Donà di Piave*, *Bruno Bettinelli*, *Svetislav Stančić* i dr. Dobitnik je prestižne nagrade *Mladi glazbeni talent godine* koju dodjeljuju UBI banka i *Festival pianistico Brescia e Bergamo* te Nagrade *Ivo Dražinić* LAUS akademije i Dubrovačkoga simfonijskog orkestra. Nastupao je u Hrvatskoj, Italiji, Njemačkoj, Lihtenštajnu, Sloveniji, Francuskoj, Austriji, Nizozemskoj, Monaku, SAD-u i Republici Koreji. Suradivao je s uglednim dirigentima i orkestrima te snimio tri nosača zvuka za izdavačke kuće MC Harmony i Vox Primus. Jedini je hrvatski izvođač koji je s izdanjem *Liszt – Transcription* osvojio nominaciju za *International Classical Music Awards*. Aktivno se bavi i pedagoškim radom kao profesor glasovira na Konzervatoriju *Gaetano Donizetti* u Bergamu i Konzervatoriju *Lettimi* u Riminiju. Također je i vrstan šahist – juniorski prvak i viceprvak Hrvatske te nositelj titule fide-majstora.

PETAR KLASAN (Zagreb, 1992.) glazbeno obrazovanje počeo je u Glazbenoj školi u Novskoj, u razredu Svjetlane Karabuve i Lidije Vujović Pišpek. Pripremni studij upisao je na Sveučilištu za glazbu i izvedbenu umjetnost u Beču, u razredu Noela Floresa, preddiplomski studij završio je u razredu Olega Maisenberga, a magisterij kod Stefana Vladara. Poslijediplomski studij upisao je 2021., u razredu Jasminke Stančul-Cernko na istoj instituciji. Predavao je glasovir u Centru za glazbu *Barenboim-Said*, a od 2024. docent je na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu. Sustavno se usavršava na seminarima kod svjetski poznatih pijanista i pedagoga, kao što su Stefan Mendl, Arie Vardi, Dmitrij Baškirov, Pavel Gililov, Milana Černjavska, Naum Grubert, Olga Cinkoburova, Karl-Heinz Kämmerling, Stephen Kovacevich i drugi. Dobitnik je brojnih nagrada na državnim i međunarodnim natjecanjima, među kojima i prve nagrade na *European Music Competition* u Torinu, prve nagrade te nagrade HDS-a za najbolju izvedbu skladbe Davorina Kempfa na Hrvatskom natjecanju mladih umjetnika *Papandopulo*, treće nagrade i nagrade Dubrovačkoga simfonijskog orkestra na 5. EPTA Međunarodnom pijanističkom natjecanju *Svetislav Stančić* i drugih. Kao solist, član komornih sastava te kao solist uz orkestar nastupio je u brojnim europskim gradovima, a u Hrvatskoj bilježi nastupe uz Zagrebački orkestar mladih pod ravnanjem Igora Tatarevića, Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Mladena Tarbuka, Vladimira Kranjčevića i Uroša Lajovica te uz Zagrebačke soliste pod vodstvom Roberta Lehrbaumera. Uz Simfonijski orkestar *Ton der Jugend*, u bečkom Konzerthausu prvi put u Austriji izveo je *Koncertantnu fantaziju* Dore Pejačević, pod vodstvom Andreja Vesela. Godine 2023. prvi put je nastupio u SAD-u uz *Boulder Chamber Orchestra* i dirigenta Bahmana Salessa. Dobitnik je priznanja Gradskoga vijeća grada Novske za doprinos na području kulture te priznanja za doprinos razvoju i promicanju ugleda Sisačko-moslavačke županije. Dosad je snimio dva solistička nosača zvuka.

IVAN KRPAN (Zagreb, 1997.) diplomirao je glasovir na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, u razredu prof. Rubena Dalibaltayana. Godine 2023. završio je poslijediplomski studij na Visokoj školi za glazbu i ples u Kölnu, u razredu prof. Claudija Martineza Mehnera. Osnovnu i srednju glazbenu školu Blagoja Berse u Zagrebu završio je u razredu prof. Renate Strojin Richter. Dobitnik je niza najviših nagrada na regionalnim, državnim i međunarodnim natjecanjima, među kojima i prvih nagrada na Međunarodnom pijanističkom natjecanju EPTA Belgija u Bruxellesu, Međunarodnom pijanističkom natjecanju u Enschedeu i Međunarodnom natjecanju za mlade pijaniste u Ettlingenu, treće nagrade na Međunarodnom natjecanju *Frédéric Chopin* u Moskvi i drugih. Bio je polaznik majstorskih tečajeva profesora Dalibora Cikojevića, Siavusha Gadjieva, Đorđa Stanettija, Kemala Gekića, Pavela Gililova i Klaus Kaufmanna. Dobitnik je Dekanove nagrade te Nagrade *Ivo Vuljević* za najboljega mladog glazbenika u 2015. godini. Rektor Sveučilišta u Zagrebu dodijelio mu je posebno priznanje za međunarodne uspjehe u 2016. godini, a iste godine Zagrebačka filharmonija dodijelila mu je nagradu *Mladi glazbenik godine*. Velik uspjeh ostvario je 2017. osvojivši prvu nagradu na Međunarodnom pijanističkom natjecanju *Ferruccio Busoni* u Bolzanu, jednom od najuglednijih pijanističkih natjecanja na svijetu, čiji je završni koncert izravno prenosila talijanska TV kuća RAI. Dobitnik je državne Nagrade *Vladimir Nazor* te Rektorove nagrade za uspjehe u 2017., a pobjeda u Bolzanu donijela mu je niz angažmana, među inim gostovanja u Italiji, Njemačkoj, Japanu i Južnoj Koreji. Redovito održava koncerte diljem Hrvatske, a nastupio je u nekima od najpoznatijih svjetskih glazbenih središta (Leipzig, München, Weimar, London i Sankt Peterburg). U Berlinu je ostvario svoju prvu studijsku snimku za tvrtku Idagio, koja je dostupna na internetskom portalu www.idagio.com.

RUBEN DALIBALTAYAN rođen je u Erevanu, u Armeniji, 1973. godine. Od 2005. živi u Hrvatskoj, gdje je redoviti profesor glasovira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i Muzičkoj akademiji u Ljubljani. Djeluje i kao gostujući profesor na majstorskim tečajevima na Međunarodnoj muzičkoj akademiji u Lihtenštajnu, Muzičkoj akademiji u Sarajevu te u sklopu *Talent Music Master Courses* u Brescii. Umjetnički je direktor Međunarodnoga pijanističkog natjecanja u Radovljici. Studirao je na Državnom konzervatoriju *Komitas* u Erevanu, ruskoj Muzičkoj akademiji *Gnjesin* i na Moskovskom državnom konzervatoriju *Čajkovski*, u klasama Anahit Šahbazjan, Arthura Berngardta i Valerija Kastelskog. Na njegov profesionalni i osobni razvoj uvelike su utjecali brojni vrhunski glazbenici, poput Borisa Berlina, Lazara Bermana i Alexisa Weissenberga. Pobjednik je međunarodnih pijanističkih natjecanja u Armeniji, Kini, Hrvatskoj i Italiji. Na međunarodnoj glazbenoj sceni ostvario je niz zapaženih nastupa, od recitala i koncerata s uglednim simfonijskim orkestrima, do muziciranja u različitim komornim sastavima, najčešće sa zagrebačkim Triom Amadeus i u klavirskom duu sa suprugom Julijom Gubajdullinom. Profesor Dalibaltayan odgojio je generaciju mladih pijanista koji su postigli izvrsne rezultate i osvojili nagrade na nekima od najuglednijih svjetskih natjecanja. Redovito održava majstorske tečajeve u Hrvatskoj i inozemstvu, a sa suprugom Julijom Gubajdullinom 2005. osnovao je Ljetnu pijanističku školu u Makarskoj. Dalibaltayan osobitu pozornost posvećuje promicanju djela armenskih skladatelja, čija je osebujna glazba neraskidivo povezana s poviješću i kulturom njihove domovine. Potkraj 2020. objavio je nosač zvuka *KRUNK – Armenska klasična klavirska glazba*. U suradnji s Hrvatskim radijem i Hrvatskim glazbenim zavodom, 2016. snimio je cjelokupni glasovirski opus Blagoja Berse. Za taj dvostruki CD dodijeljena mu je Nagrada *Vladimir Nazor* za najviša postignuća u glazbi i umjetnosti.

KONSTANTIN KRASNITSKY apsolutni je pobjednik, dobitnik prve nagrade i posebne nagrade publike na 1. EPTA-inu Međunarodnom pijanističkom natjecanju *Svetislav Stančić* u Zagrebu, 1999. Na 3. Međunarodnom pijanističkom natjecanju *S. V. Rahmanjinov* u Moskvi 2002. osvojio je četvrtu nagradu i zvanje laureata. Rođen u Minsku, u obitelji profesionalnih glazbenika, prvu poduku iz glasovira primio je od majke pijanistice. U dobi od pet godina primljen je u Srednju glazbenu školu za nadarenu djecu, u razred prof. Jevgenija Puksta. Školovanje je nastavio na Bjeloruskoj državnoj muzičkoj akademiji, u razredu prof. Vladimira Nehaenka, a velik utjecaj na njega imao je priznati ruski pijanist Viktor Meržanov, kod kojega se usavršavao sedam godina. Na Bjeloruskoj državnoj akademiji stekao je naziv magistra umjetnosti, nakon čega je na istoj instituciji nastavio djelovati kao pedagog. Ubrzo je postao gostujući profesor na Umjetničkoj akademiji *Anyang Normal University* u Kini, docent na Bjeloruskoj državnoj akademiji, a potom i redoviti profesor na Akademiji za umjetnost i kulturu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku. Nastupao je u Bjelorusiji, Rusiji, Ukrajini, SAD-u, Kini, Tadžikistanu, Njemačkoj, Austriji, Turskoj, Italiji, Norveškoj, Danskoj, Hrvatskoj, Srbiji, Bugarskoj i BiH, s vodećim bjeloruskim i inozemnim orkestrima (Moskovski simfonijski orkestar, Simfonijski orkestar HRT-a, Hrvatski komorni orkestar i Varaždinski komorni orkestar). Surađivao je s istaknutim glazbenicima i dirigentima te nastupao u poznatim koncertnim dvoranama i na festivalima u Berlinu, Moskvi, Londonu, Minsku, Kopenhagenu te diljem Hrvatske. Praizveo je nekoliko skladbi hrvatskih skladatelja Davora Bobića, Josipa Štolcera Slavenskog i Sanje Drakulić. Snimao je za radio i gostovao u televizijskim emisijama u Bjelorusiji, Rusiji, Hrvatskoj i BiH. Član je EPTA-e Hrvatska i Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika.

Odlučno i samosvjesno provodeći vlastite skladateljske ideje utemeljene na tradiciji i klasicizmu, odmičući se od nacionalnog smjera te prkoseći novim tendencijama i strujanjima, jedna od ključnih osobnosti hrvatske glazbe 20. stoljeća, violinist, skladatelj, dirigent i pedagog, akademik **Stjepan Šulek** (Zagreb, 1914. – Zagreb, 1986.), stvorio je vrijedan opus satkan od pretežito instrumentalnih skladbi. Završivši studij violine kod Vaclava Humla, taj višestruko nagrađivani skladatelj i dirigent neumorno je proučavao partiture velikana povijesti glazbe, crpeći iz njih nadahnuće za brojne upamćene interpretacije i vlastite ostvaraje osebnog, no jasnog izričaja, koji sintetiziraju neobarokni kontrapunkt, neoklasične oblike i neoromantičarsku ekspresivnost, utemeljene na neospornom skladateljskom umijeću. Iako primarno simfoničar i violinist, Šulek je vlastite zamisli podjednako uvjerljivo uspijevao pretočiti i u glasovirska djela. Virtuozna *Tri preludija za klavir* iz 1942. godine svjedoče o skladateljevu poznavanju mogućnosti toga glazbala. Postavljajući pred izvođače visoke tehničke zahtjeve, Šulek u svojim preludijima, među kojima je središnji **Preludij u A-duru** reprezentativan primjer, pokazuje sklonost raskošnom, gotovo simfonijskom prizvuku iznimne gustoće.

Jedan od najvažnijih i najomiljenijih skladatelja iz doba romantizma, ali i povijesti glazbe općenito, nesumnjivo je poljski skladatelj i pijanist **Frédéric Chopin** (Żelazowa Wola, 1810. – Pariz, 1849.). Njegov ugled i popularnost najvećim se dijelom temelje na činjenici da je skladao izvođačima i slušateljima privlačna djela izrazito ekspresivnoga karaktera, raspjevanih melodija i raskošnih harmonija, a istodobno iznimno visokih tehničkih zahtjeva. Osim malobrojnih komornih, orkestralnih i vokalno-instrumentalnih djela, u cijelosti se posvetio skladanju djela za glasovir, ostavivši iza sebe bogat opus, jedinstven u glazbenoj povijesti. Sentimentalnost i melankolija te izražajne, sanjarske melodije iznad pratnje satkane od rastavljenih akorda, tipični su za *nokturno*, romantičarsku skladbu za čiji je razvoj zaslužan irski skladatelj i pijanist John Field, koja je vrhunac doživjela u Chopinovo doba. Sam Chopin skladao je 21 *nokturno*; prvi u dobi od sedamnaest godina, a posljednji tri godine prije smrti. Najintimniji i najosobniji iskazi čežnutljivog, zamišljenog, melankoličnog ili spokojnog raspoloženja protkani su elegancijom i poetičnošću, zahvaljujući čemu su još za skladateljeva života postali njegovim najpopularnijim ostvarenjima. **Nokturno u cis-molu, op. posth.** (*Lento con gran espressione*) Chopin je skladao 1830. kao dar svojoj sestri Ludwici, a objavljen je tek 1875. godine. Jedno od posljednjih djela nastalih uoči skladateljeva odlaska iz Poljske, melankoličnoga karaktera i intimnog, strastvenog ozračja, koje u cijelosti odiše ekspresivnošću i gracioznošću, istinski je dragulj u pijanističkome opusu Frédérica Chopina.

Skladatelj, dirigent i pijanist **Boris Papandopulo** (Honnef na Rajni, 1906. – Zagreb, 1991.) jedan je od najcjenjenijih i najvažnijih hrvatskih glazbenih umjetnika. Dobitnik brojnih uglednih nagrada, među kojima i Nagrade za životno djelo **Vladimir Nazor**, autor je impozantnog opusa, jednoga od najvrjednijih u povijesti hrvatske glazbe, u kojem je tijekom više od pola stoljeća na sebi svojstven način, uz neupitnu vještinu i inventivnost, uklopio suvremene glazbene tekovine u vlastiti, jedinstven i prepoznatljiv glazbeni izričaj. Trodijelna skladba **Zdenkin striptiz** nastala je u Opatiji 1961. godine, kao posveta supruzi Zdenki, a praiszvela ju je upravo Ida Gamulin, 14. srpnja 2006. na Osorskim glazbenim večerima. Ritamski dojmljiva, protočna i međusobno kontrastna ostvarenja Papandopulo je utemeljio na plesnim temama iz menueta, *bluesa* i *foxtrota*, zadržavajući se u okvirima tonaliteta te povremeno pribjegavajući uzbudljivim modulacijama. I sam vrstan pijanist, Papandopulo je na početku ljubavne veze, u vrijeme skladanja pod utjecajima *jazza* i popularne glazbe, stvorio interpretativno izazovno, zabavno i šarmantno djelo raskošnoga kolorita kao svojevrсни *hommage* plesu svoje supruge, bivše balerine u njemačkim *cabaretima*.

Vrijedan opus uglednoga hrvatskog skladatelja i pravnika **Ive Josipovića** (Zagreb, 1957.) čini sedamdesetak orkestralnih, koncertantnih, komornih, vokalnih, vokalno-instrumentalnih skladbi i skladbi za solističke instrumente, izvođenih diljem Europe, u SAD-u, Japanu i drugdje, među kojima su mnoge objavljene na nosačima zvuka, kao i recentna opera *Lennon*. Predsjednik Republike Hrvatske od 2010. do 2015. godine, dobitnik je niza najviših priznanja, među kojima i Nagrade Europske radijske unije, diskografske nagrade *Porin*, Nagrade HDS-a *Boris Papandopulo*, Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića i mnogih drugih. Član je brojnih znanstvenih, stručnih i umjetničkih udruga u zemlji i inozemstvu, izabrani član Svjetske i Europske akademije znanosti i umjetnosti te profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu. Nastala nekoliko godina nakon skladateljeve glasovirske uspješnice *Igra staklenih perli*, a dijelom i na njezinu tragu, skladba **Jubilus** iz 1992. godine odaje promišljen pristup oblikovanju glazbenoga materijala. Krećući se od eteričnog, fino istkanog i vrlo tihog zvuka, do izražajnog, intenzivnog i moćnog, djelo vrvi raskošnim tonskim bojama i teksturama, iznoseći naposljetku hrvatski božićni napjev *Narodi nam se kralj nebeski*, kao svojevrсни zaključak, ujedno i glazbeni opis naslovnoga pojma. Skladbu je praiszvela pijanistica Ida Gamulin na Osorskim glazbenim večerima 1992. godine.

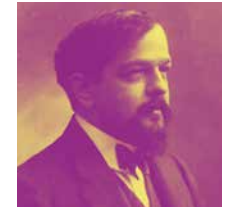

Jedan od najpoznatijih i najutjecajnijih skladatelja u povijesti, njemački barokni majstor **Johann Sebastian Bach** (Eisenach, 1685. – Leipzig, 1750.), svojim je briljantnim, tehnički zahtjevnim i inovativnim skladateljskim stilom

stvorio opus koji je do danas ostao neiscrpnim izvorom nadahnuća. Bogatu karijeru počeo je kao orguljaš u Arnstadtu, nastavio ju je u Weimaru na mjestu orguljaša i kapelnika, skladajući većinom orguljske skladbe, koncerte i komornu glazbu, te potom u Köthenu kao glazbeni ravnatelj, a zaključio u službi kantora u Leipzigu, gdje je ostao do kraja života, pišući uglavnom duhovnu glazbu i djela za instrumente s tipkama. **Suita u a-molu, BWV 818a** rano je i manje poznato Bachovo ostvarenje, koje je uz *Suitu u Es-duru*, BWV 819 na neki način ostalo u sjeni *Engleskih* i *Francuskih suita*, između kojih stilski pripada. Riječ je o maštovitom, karakternom ostvarenju visokoga kreativnog dometa, koje kvalitetom nimalo ne zaostaje za poznatijim djelima za instrument s tipkama. Postoje dvije inačice djela, BWV 818 i 818a, od kojih je ranija sačuvana u dva primjerka (jedan je pronađen kod skladateljeva učenika Heinricha Nicolasa Gerbera, dok je vlasnik drugoga nepoznat), no oba datiraju iz ranih dvadesetih godina 18. stoljeća. U odnosu na prvu inačicu, kasnija (818a) sadrži preludij – *Fort gai* te *Sarabande* i *Menuet*, a temelji se na dvije sačuvane kopije koje datiraju iz 1740. godine.

Istodobno inovativno i privlačno, stvaralaštvo **Claudea Debussyja** (St. Germain-en-Laye, 1862. – Pariz, 1918.) svrstava ga u sam vrh najutjecajnijih skladatelja s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Predvodnik i utemeljitelj glazbenog impresionizma, odmičući se od tradicionalnih tonalitetnih postulata, obilježio je prijelaz iz kasnog romantizma u modernizam, stavljajući naglasak na kolorit, protočni ritam i atmosferu. Delikatnost njegova izričaja podjednako je osjetna u velikom orkestralnom korpusu, kao i u lirski, gotovo pjesnički tretiranom glasoviru. Ciklus **Bakrorezi** (*Estampes*), nastao 1903. godine, donosi tri primjera Debussyjeva slikovita izričaja, koji slušatelje vode na egzotično putovanje od Dalekog istoka, preko središnje Španjolske natrag u Francusku, a svaka je postaja protkana lokalnim koloritom te predstavlja vid glazbenoga sanjarenja. Djelo je početkom 1904. godine praiszvelo Ricardo Viñes u Parizu. Prvi stavak, **Pagode** (*Pagodes*), pentatonikom upućuje na zvuk instrumentarija javanskog gamelanskog orkestra, odišući čudesnim spokojem i blagošću. Nakon središnje *Večeri u Granadi* (*La Soirée dans Grenade*), koja slušatelja vodi u sanjarsko ozračje španjolske narodne glazbe, **Vrtovi na kiši** (*Jardins sous la pluie*) donose slikovit, iskričav prikaz kišnog dana, *toccatnog* karaktera i s citatima dviju francuskih narodnih pjesama, raskošno i blještavo privodeći kraju živopisni glazbeni triptih.

Spojem iznimnih sviračkih sposobnosti, karizmatične osobnosti, nepresušne imaginacije i naprednog poimanja glazbe, stekao je **Franz Liszt** (Raiding, 1811. – Bayreuth, 1886.) još za burnoga života veliku slavu i ugled. Najveći i najvažniji dio njegova stvaralaštva, uz simfonijske pjesme kojima

je postavio temelj, čine upravo djela za glasovir te transkripcije skladbi drugih autora. Jedno od najuzbudljivijih i najprovokativnijih ostvarenja koja je skladao za glasovir nesumnjivo je ciklus **Godine hodočašća** (*Années de pèlerinage*), zbirka triju suita u kojima su vješto sjedinjeni njegov majstorski skladateljski izričaj, zrelost i prštavi virtuozitet, protkan dirljivim glazbenim trenutcima. Nadahnut putovanjima u brojne dotad neposjećene zemlje i posljedičnim živopisnim dojmovima, Liszt je svoj ciklus, čiji se naslov odnosi na Goetheov roman *Naukovanje Wilhelma Meistera*, podijelio na prvu knjigu posvećenu Švicarskoj, drugu knjigu kao odu Italiji i treću knjigu bez podnaslova, koja potpuno odražava njegov kasniji, pomalo eksperimentalni stil. Prvi i drugi dio ciklusa objavljeni su sredinom pedesetih godina 19. stoljeća, tijekom Lisztova boravka u Weimaru, no većina njegovih sastavnica nastala je u vrijeme putovanja u društvu Marie d'Agoult dvadesetak godina prije. Nasuprot njihovu intenzivnom i strastvenom glazbenom sadržaju kao odrazu promišljanja mladoga čovjeka, treća knjiga nastala je kasnijih godina skladateljeva života, obilježenima putovanjima u Rim, Weimar i Budimpeštu; objavljena je tek 1883., a zrcali njegovu osamljenost. Četvrta skladba, **Igra vode u vili d'Este** (*Les jeux d'eaux à la Villa d'Este*) najpopularnija je u ciklusu. Riječ je o gotovo impresionističkom, živahnom, no suptilnom ostvarenju, ujedno najsvjetlijem i najslikovitijem iz trilogije, koje pred izvođača stavlja brojne izazove. Posljednje i najkraće djelo u ciklusu, **Srca gore** (*Sursum corda*), trijumfalno je ostvarenje s elementima borbe protiv mračnih sila i dubokom glavnom temom, koja naglašeno religioznim karakterom upućuje na skladateljeva promišljanja o duhovnosti.

Argentinski skladatelj katalonsko-talijanskoga podrijetla, **Alberto Ginastera** (Buenos Aires, 1916. – Ženeva, 1983.), jedan je od najvažnijih južnoameričkih skladatelja 20. stoljeća, koji je uspjehe postizao još u vrijeme studija. Njegova karijera bila je isprekidana političkim previranjima, iako je zbog jednoga od njih ostvario kontakt s ključnim predstavnicima glazbenoga života u SAD-u, među kojima i s Aaronom Coplandom. Poslijeratno razdoblje donijelo mu je nastupe u Europi i širu popularnost njegovih skladbi, iako se za izvor prihoda uglavnom oslanjao na filmsku glazbu. Među brojnim skladbama za glasovir Alberta Ginastere, ali i argentinskom pijanističkom literaturom općenito, **Tri argentinska plesa, op. 2** (*Danzas argentinas*) najizvođenija su diljem svijeta. Nastala 1937. godine, tijekom skladateljeva studija na Nacionalnom konzervatoriju u Buenos Airesu, ta omiljena skladba donosi karakteristične argentinske plesne ritmove i melodije. U svojem efektivnom ranom ostvarenju, Ginastera vješto upotrebljava elemente folklora bez izravnog citiranja tradicionalnih napjeva, gradeći vlastiti, virtuosni skladateljski izričaj. Prvi u ciklusu, *Ples staroga pastira* (*Danza del viejo boyero*), temelji se na ritmu *malamba*,

muškoga plesa koji plesaču omogućuje prikaz svih talenata. *Ples ljupke djevojke* (*Danza de la moza donosa*) počinje pomalo tromo, no ubrzo poprima uzbudljiv i intenzivan karakter, a potom ponovno klone. Treća skladba, *Ples neustrašivog odmetnika* (*Danza del gaucho matrero*), iako slična prvoj, u bržem je tempu te donosi prepoznatljive teme iz argentinske narodne glazbe.

Istaknuti skladatelj, pedagog, organizator te dugogodišnji ravnatelj *Varaždinskih baroknih večeri*, **Davor Bobić** (Varaždin, 1968.), studij harmonike, kompozicije i teorije glazbe završio je na Državnom konzervatoriju *P. I. Čajkovski* u Kijevu, a danas je redoviti profesor na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku te rezidencijalni skladatelj Dubrovačkoga simfonijskog orkestra i HNK-a u Osijeku. Dobitnik niza uglednih nagrada i priznanja u zemlji i inozemstvu, među kojima i odličja Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića, Nagrade HDS-a *Boris Papandopulo*, Povelje Kraljevine Španjolske i drugih, autor je jednoga od najopsežnijih, najraznovrsnijih i najizvođenijih opusa u suvremenoj hrvatskoj glazbi. **Koncertne varijacije za glasovir** studentsko su ostvarenje Davora Bobića, nastalo 1991. godine kao ispitno gradivo na temu strogih (klasičnih) varijacija. Djelo je praizvedeno 1993. na skladateljevu autorskom koncertu u Varaždinu, a ponovno izvedeno na autorskoj večeri u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu. Nakon niza godina ugledni pijanist Konstantin Krasnitsky ponovno oživljava skladbu, uvrstivši je u program svojih glasovirskih recitala, s osobitim uspjehom na međunarodnom glazbenom festivalu *Dani Milka Kelemena* 2021. godine.

Bojana Plečaš Kalebota

IL MAESTRO

Esej u povodu primanja Vladimira Krpana u počasno članstvo Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog

Krešimir Kovačević piše u *Borbi* 28. siječnja 1961. godine (Vladimir Krpan upravo je navršio 23 godine): „Davati prognoze nije zahvalno čak ni ondje gdje na raspoloženju stoje mnogo precizniji instrumenti i objektivnija mjerila nego što je slučaj na umjetničkom području. No, ako za mladog pijanistu Vladimira Krpana, laureata na Jugoslavenskom natjecanju glazbenih umjetnika, ustvrdim da pred njim stoji velika umjetnička karijera, gotovo je isključeno da ću pogriješiti. Kada jedan koncertant već na svom prvom samostalnom nastupu uz besprijekornu tehničku stranu pokaže toliko temperamenta i zrelosti, onda je sigurno da je riječ o sasvim izuzetnoj nadarenosti.“

U počast Profesoru

Jedna slika ostala je zabilježena, snimljena na pozornici Velike dvorane *Lisinski* u Zagrebu 20. siječnja 2018. godine, na kojoj, jedno do drugog, stoji vrijedna gomilica onih koje bismo čiste savjesti mogli nazvati reprezentacijom hrvatskoga pijanizma. Slijeva nadesno tu su Bruno Vlahek, Pedja Mužijević, Katarina Krpan, Srđan Čaldarović, do njega Maksim Mrvica i, naposljetku, Martina Filjak.

Svi iz klase Vladimira Krpana s Muzičke akademije u Zagrebu.

„Različiti osobnosti i estetika,“ kako u hodniku pokraj garderoba o njima govori njihov profesor, „ali finoće međusobnog razumijevanja koje su zadržali“, što je njemu, dodaje, „posebno drago“.

Fotografija je zabilježena na završetku večeri *Vladimir Krpan 80 plus*, podnaslova „Učenici svojem Profesoru u povodu njegova 80. rođendana“, a ta večer održana je spomenutoga 20. siječnja, prije sada već skoro sedam godina, u ciklusu *Lisinski subotom*. Zanimljivo je, i nije slučajno, kako su se studenti Vladimira Krpana u podnaslovu koncerta nazvali ne studentima – nego učenicima, sugerirajući da u Profesoru vide ne samo osobu koja ih je u jednoj fazi odrastanja podučavala nego Onoga od kojega su preuzeli znanje. Isto tako, znakovito je kako su svojega Učitelja, nazivajući ga ipak profesorom, naslovili velikim početnim slovom, pokazujući prema njemu očit respekt i poštovanje.

Na toj istoj fotografiji, među svima njima, vidno ponosan, stoji i on, njihov Profesor, Vladimir Krpan (Sveti Ivan Zelina, 11. siječnja 1938.), ne samo kao svečar i posvećenik nego i kao jedan od solista u toj svečanoj prigodi.

Na društvenim mrežama nakon koncerta ostaje i jedan videozapis, zabilježen kamerama Marka Pletikose, o događaju koji je prethodio fotografiji i završnom naklonu. Šestero pijanista, Krpanovih učenika, na završetku koncerta, sada bez mentora okupljeni oko klavira, Profesoru u čast izvode parafrazu na temu *Happy Birthday*. Izvedba je unaprijed dogovorena, aranžman je napisao Krešimir Seletković, čak je već jedanput i isprobana, na koncertu u Hrvatskome glazbenom zavodu o 70. rođendanu Vladimira Krpana. Tom događaju, međutim, ni sad ne nedostaje ni šarma ni spontanosti, a publika na izvedbu plješeće u ritmu glazbe.

Bolji mi

Tijekom izvedbe pijanisti se izmjenjuju za klavirom, sviraju u različitim formacijama četveroručno, a s obzirom na to da na sceni imaju na raspolaganju još jedan instrument (jer je program večeri većim dijelom posvećen skladbama za dva klavira uz orkestar), završetak parafraze dočekuju za oba instrumenta, svih šestero odjednom.

Prije izvedbe, Vladimir Krpan pristojno odbija Katarinin poziv da im se pridruži na podiju. Umjesto toga, sjeda na slobodni stolac u posljednjem redu orkestra. Nakon izvedbe pridružuje im se, grli ih, ljubi i čestita svakome, a kad ga oni pokušaju pogurati ispred sebe da se nakloni publici, on ih povlači za sobom kako bi naklon bio zajednički. Puna dvorana pozdravlja ih i nagrađuje dugim, toplim pljeskom.

U onome istom hodniku zapozorja *Lisinskog*, ekipa HRT-a osim Vladimira Krpana uspijeva uloviti i Pedju Mužijevića, Maksima Mrvicu te Katarinu Krpan koji daju kratke izjave. Katarina komentira da slavjenik kao profesor „nije bio strog, ali je zato puno tražio“ te da je bio neiscrpno vrelo znanja kojem se uvijek moglo obratiti za savjet. Mrvica to potvrđuje, dodajući da mu je Profesor prenio ljubav prema kompozicijama koje je potom puno puta svirao. A Mužijević zaključuje da je Profesor znao „vidjeti tko smo

mi, da bi nam pomogao da budemo *bolji mi* – umjesto da budemo neki imaginarni pijanisti“.

„Maestro Vladimir Krpan mogao je odahnuti nakon koncerta,“ zapisala je poslije Jagoda Martinčević u *Jutarnjem listu*, „svjestan rezultata umjetničke, pedagoške, ali i ljudske odgovornosti za generaciju koju je odgojio.“

Kreativni istraživači

Nekoliko dana prije, u Hrvatskome glazbenom zavodu u Zagrebu, 13. siječnja održano je i predavanje/razgovor iz ciklusa *Subotom u Glazbenom* pod vodstvom Seadete Midžić, u kojemu je glavni gost bio ponovno profesor Krpan, ovaj put i u ulozi dugogodišnjega člana Ravnateljstva HGZ-a. Nada Bezić zabilježila je kratki izvještaj s toga događaja, kojim je, s druge strane, potvrdila Mužijevičevu tvrdnju. Zapisala je: „Vladimir Krpan nastojao je studentima prenijeti strast otkrivanja inspirativne iskre kod skladatelja kako bi i oni postali kreativni istraživači čije će izvedbe biti interpretacijski zanimljive.“

Sam Vladimir Krpan je, nekoliko godina poslije, u razgovoru za *Glas Koncila*, u povodu Nagrade za životno djelo *Ivan Filipović*, koju za pedagošku aktivnost dodjeljuje Ministarstvo znanosti i obrazovanja (a on ju je primio 2019. godine), zaključio da mu je ta nagrada na stanovit način posebno draga, zato što je pedagoški rad pratio njegovu umjetničku djelatnost tijekom cijele njegove karijere. Ako govorimo u kategorijama brojeva, prof. Krpan je s Muzičke akademije u svijet odaslao još uvijek najveći broj diplomanada. Da ne bismo, međutim, ostali na statistici – jer ona koliko je impresivna, toliko može biti i varljiva – raznolike pijanističke osobnosti koje su nastupile spomenute 2018. u *Lisinskom* bolje od svega svjedoče o Profesorovim pedagoškim dostignućima.

Lovornik

Večeras ponovno, na koncertu *Pianomania*, pozdravljamo hrvatskoga pijanističkog barda Vladimira Krpana na sceni Velike dvorane *Lisinski*. I opet ga nalazimo u dvostrukoju ulozi: još uvijek kao solista (makar će 11. siječnja navršiti 87 godina), a istodobno i kao lovornika.

Vladimir Krpan bio je laureat već mnogih visokih nagrada i priznanja, među njima i više onih za životno djelo: *Porin* (1991.), Hrvatskoga društva glazbenih i plesnih pedagoga (2005.), *Vladimir Nazor* (2005.) i *Lovro pl. Matačić* Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika (2008.). Odlikovan je i Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za zasluge u kulturi 1995., dok mu je za visoka umjetnička dostignuća u kulturnoj suradnji među narodima talijanski predsjednik Carlo Azeglio Ciampi uručio nagradu *Prometej* 2001. godine.

Na Zlatnoj plaketi koju je 2016. primio od Dokumentacijskog centra pri Institutu *Arturo Benedetti Michelangeli* u Brescii stoji: „Vladimiru Krpanu, koncertantu i pedagogu međunarodne važnosti, za njegov vrijedan doprinos svijetu glazbe kao profinjenom interpretu koji je sretno spojio najbolju tradiciju hrvatske pijanističke škole s dragocjenim naslijeđem pijanističke umjetnosti Artura Benedettija Michelangelija.“

Priznanje koje će prof. Krpan večeras primiti također je vrlo vrijedno. Od večeras je počasni član našega najvećeg hrama glazbe. I to s pravom, jer povijest Dvorane *Lisinski* nemoguće je zamisliti bez njegova djela, kao što je i samoga prof. Krpana teško zamisliti bez Dvorane Vatroslava Lisinskog.

Vladimir Krpan Subotom u Lisinskom

Vladimir Krpan je, uostalom, bio taj koji je 1981. otvorio ciklus koji se tada zvao *Subotom u Lisinskom*, a danas ga znamo kao *Lisinski subotom*. Na koncertu 14. studenoga te 1981. nastupio je uz Zagrebačku filharmoniju pod vodstvom Pavla Dešpalja (s kojim je u *Lisinskom* često surađivao), a izveo je tada *Rapsodiju na Paganinijevu temu*, op. 43 Sergeja Rahmanjinova.

Dvorana *Lisinski* otvorila mu je vrata već 9. srpnja 1974. godine, ni godinu nakon otvorenja – najprije, doduše, Male dvorane u kojoj je toga dana priredio recital s djelima Chopina, Liszta i Kuljerića te predstavio svoju prvu LP ploču snimljenu za Jugoton. No i Velika dvorana došla je ubrzo nakon toga, već 12. ožujka sljedeće, 1975. godine, kad je priredio izvedbu *Koncerta za klavir u fis-molu*, op. 20 Aleksandra Skrijabina u društvu Simfonijskoga orkestra RTZ-a i Josefa Daniela.

Profesora Krpana u ciklusu Dvorane *Lisinski* pratimo i dalje. Dana 10. travnja 1982. nastupa u *Koncertu za klavir i puhače* Igora Stravinskog (ponovno uz Pavla Dešpalja i Zagrebačke filharmoničare), a 20. studenoga iste godine priređuje recital posvećen klavirskom opusu Franza Liszta.

Dana 21. ožujka 1987. godine priprema i recital Beethovenovih sonata. Iste godine, 21. studenoga, pridružuje se članovima Kvarteta Klima u Schumannovu *Klavirskom kvintetu*, op. 44.

Za desetu obljetnicu ciklusa *Lisinski subotom*, 2. studenoga 1991., s istim akterima iz 1981. reprizira izvedbu *Rapsodije na Paganinijevu temu* Sergeja Rahmanjinova. Godine 1992., u doba Domovinskoga rata, sudjeluje u viševrnom programu hrvatske glazbe naslovljenom *Glazbeni dar domovini*. Dana 21. svibnja 1994. nalazimo ga u klavirskom duu s kćeri Katarinom Krpan, s kojom počinje nastupati početkom devedesetih.

Iste godine, 3. prosinca, sudjeluje i u večeri posvećenoj stvaralaštvu Stjepana Šuleka te uz Zagrebačku filharmoniju i Pavla Dešpalja izvodi Šulekov *Treći klavirski koncert*, još jednu perjanicu svojega repertoara.

Godine 1999. nalazimo ga u jednome od njegovih najvećih pothvata, kad u istoj godini izvodi sve klavirske koncerte Ludwiga van Beethovena. Nakon što je 21. siječnja sa Simfonijskim orkestrom HRT-a i Nikšom Barezom u istoj večeri izveo *Treći i Peti koncert*, 5. lipnja u ciklusu *Lisinski subotom* s istim izvođačima interpretira i preostala tri: *Prvi*, *Drugi* i *Četvrti*.

Sljedeći nastup u ciklusu *Lisinski subotom* onaj je s Triom Orlando 14. studenoga 2015. godine u povodu 30. obljetnice ansambla. U prvom dijelu članovi Trija (Ninić, Petrač, Krpan) izvode *Klavirski trio*, op. 15 Dore Pejačević i skladbu *Alleluia* Igora Kuljerića. Drugi dio rezerviran je za *Trostruki koncert u C-duru*, op. 56 Ludwiga van Beethovena, u kojem solističke dionice uz prof. Krpana tumače violinist Goran Končar i violončelist Andrej Petrač, dok Zagrebačkom filharmonijom dirigira Vladimir Kranjčević.

Posljednji put nastupio je na spomenutom koncertu 2018., održanome njemu u čast.

To je samo ono što je prof. Krpan ostvario u ciklusu *Lisinski subotom*. No povijest Dvorane *Lisinski* pamti i niz drugih njegovih nastupa!

Brojne suradnje

Godine 1975., recimo, bilježimo prvi ulazak u *Lisinski* Muzičkoga biennala Zagreb; tada je prof. Krpan sudjelovao na koncertu otvorenja MBZ-a u izvedbi skladbe *Como una ola de fuerza y luz* za sopran, klavir, vrcu i orkestar Luigija Nona. Još iste godine predstavio se i u *Prvom koncertu u b-molu*, op. 23 Petra Ilića Čajkovskog (Zagrebačka filharmonija, Mladen Bašić).

Godine 1979., pak, tumači *Simfonijske varijacije* Césara Francka – također s Filharmoničarima i ruskim dirigentom Aleksandrom Dimitrijevim (u to doba šefom dirigentom Akademskoga simfonijskog orkestra iz tadašnjega Lenjingrada (današnjega Sankt Peterburga).

Iste godine izveo je i *Koncert u a-molu*, op. 16 Edvarda Griega – ponovno s Filharmoničarima i finskim maestrom Leifom Segerstamom (u tom trenutku šefom dirigentom Simfonijskoga orkestra ORF-a, upravo na pragu velike međunarodne karijere).

Godine 1982. Vladimir Krpan praisveo je *Koncert za klavir* Željka Brkanovića s Urošem Lajovicem i Zagrebačkim simfoničarima RTZ-a, a predstavio se i u *Koncertu za klavir u D-duru*, Hob. XVIII:11 Josepha Haydna uz međunarodno cijenjenoga austrijskog maestra, velikog brucknerijanca Kurta Wössa i Zagrebačku filharmoniju.

Favoriti Vladimira Krpana

Čajkovski, Franck ili Grieg pojavili su se u nastupima prof. Krpana u *Lisinskom* jednokratno. No ima i djela koja je u *Lisinskom* svirao u više navrata.

Najizvođenija je svakako *Rapsodija na Paganinijevu temu* Sergeja Rahmanjinova. To djelo izveo je 1977. (Bašić), 1978. (Danon), 1979. (opet Danon), potom spomenute 1981. u *Subotom u Lisinskom* (Dešpalj), pa 1987. (češki dirigent Petr Vronský), zatim 1988., 1991. (*Lisinski subotom*) i 1992. (u sva tri navrata s Dešpaljem) te 1994. (Belamarić).

Tu je i Skrijabinov *Koncert za klavir u fis-molu*, op. 20, koji je, osim u večeri prvoga nastupa u Velikoj dvorani *Lisinski* 1975., izveo i 1984. s Dešpaljem i Zagrebačkim simfoničarima RTZ-a, kao i 1990. sa Zagrebačkom filharmonijom kojom je dirigirao Kazushi Ono.

A tu je također spominjani Šulekov *Treći klavirski koncert* – koji je Vladimir Krpan praprimio i koji je njemu posvećen, a osim već spomenute 1994., svirat će ga i na *Danima hrvatske glazbe* 1975. (Zagrebačka filharmonija, Bašić), potom 1997. (isti orkestar, Lajovic), 2004. (isti orkestar, Dešpalj) te 2014. (Simfonijski orkestar HRT-a, Dešpalj).

Presjek aktivnosti prof. Vladimira Krpana u *Lisinskom* ne bi bio potpun bez izvedbi djela iz opusa Ludwiga van Beethovena. Majstoru iz Bonna posvetio je u *Lisinskom* dva pijanistička recitala: već spomenuti 1987. (*Oluja, Waldstein, Appassionata* i op. 101), kao i onaj iz 1998. godine (*Quasi una fantasia, Waldstein, Appassionata* i *Les Adieux*).

Spomenuli smo već godinu 1999., u kojoj je u dvije večeri integralno izveo svih pet Beethovenovih klavirskih koncerata. Među njima, *Peti* je ipak rekorder. Njega je prof. Krpan priredio 1983. (Kranjčević), 1989. (Dešpalj), 1996. (Bareza), 1999. (Bareza) i 2008. godine (Ivan Meylemans, cijenjeni belgijski dirigent, u to doba šef dirigent Komornoga orkestra iz Bruggea te asistent Marissa Jansonsa u Kraljevskom Concertgebouw orkestru iz Amsterdamu).

Bio je tu i Beethovenov *Trostruki koncert* (koji je prof. Krpan izveo u *Lisinskom* triput: 1993., 1995. i 2015.). S Vladimirom Kranjčevićem te Zagrebačkom filharmonijom i Akademskim zborom *Ivan Goran Kovačić* 1984. sudjelovao je i u izvedbi Beethovenove *Koralne fantazije za klavir, zbor i orkestar u c-molu*, op. 80.

Pijanistički izazovi

Uz više puta spomenutu 1999. godinu i Beethovenih 'pet', nerijetko je Vladimir Krpan bio spreman i na druge pijanističke izazove. Godine 1983. uz Zagrebačku filharmoniju i Vladimira Kranjčevića osim Beethovenove *Pete*, iste večeri odsvirao je i *Drugi koncert za klavir u B-duru*, op. 83 Johannesa Brahmsa.

Sličnu dvostruku izvedbu ponovio je 1987., kad je uz Skrijabinov *Koncert u fis-molu* praprimio *Memorial* za klavir i orkestar Stanka Horvata.

Horvatu stvaralaštvu posvetio se i 1993., kad je uz kolege iz Trija Orlando te Zagrebačke soliste praprimio skladbu *Quasi una fantasia...* za klavirski trio i gudače, ali je iste večeri odsvirao i *Koncert za klavir u D-duru*, Hob. XVIII: 11 Josepha Haydna te *Peti koncert za klavir u D-duru* Tommase Giordanija.

Sličnim pijanističkim izazovima mogle bi se pribrojiti i večeri posvećene Frédéricu Chopinu. Godine 1977. pripremio je recital posvećen skladateljevim baladama i *Trećoj sonati u h-molu*. Godinu 1985. posvetio je integralnoj izvedbi svih skladateljevih valcera. Na Dan Dvorane 2007. priredio je večer posvećenu Chopinovim valcerima i etidama.

U klavirskom duu

Devedesete godine 20. stoljeća u karijeri Vladimira Krpana označene su i početkom djelovanja u klavirskom duu. Prije svega se to odnosi na onaj s kćeri Katarinom Krpan s kojom prvi put nastupa u *Lisinskom* 1991. u izvedbi *Dvostrukog klavirskog koncerta u Es-duru*, KV 365 Wolfganga Amadeusa Mozarta (Hrvatski komorni orkestar, Dešpalj).

Godine 1994. za cjelovečernji program u ciklusu *Lisinski subotom* Krpanovi priređuju ambiciozni raspored, na kojem su *Varijacije na Haydnovu temu u B-duru*, op. 56a Johannesa Brahmsa, potom *Sonata za dva klavira i udaraljke Béle Bartóka* (udaraljkaši Ivana Kuljerić i Igor Lešnik), *Souvenirs*, op. 28, za klavir četveroručno Samuela Barbera te *Mađarski plesovi*, također za klavir četveroručno, Johannesa Brahmsa.

Godine 1995. osvajaju još jedan vrhunac pijanizma udvoje – *Koncert za dva klavira, udaraljke i orkestar Béle Bartóka* (Zagrebačka filharmonija, udaraljkaši Ema Tonžetić i Vojislav Čičić, Kazushi Ono).

Godine 2011. prof. Krpana nalazimo i u duu s Pavicom Gvozdić. S njom 24. veljače uz Simfonijski orkestar HRT-a i maestra Kranjčevića izvodi *Koncert za dva klavira u d-molu* Francisa Poulenca. Dvije godine poslije, u sklopu Dana Dvorane, nastupaju u verziji kantate *Carmina burana* Carla Orffa za dva klavira.

Od izvedbi hrvatske glazbe treba još spomenuti 1984. i večer Zagrebačke filharmonije posvećenu opusu Milka Kelemena, kad Vladimir Krpan predstavlja *Mirabiliju* za klavir, ringmodulator i dvije orkestralne skupine pod vodstvom samoga Kelemena. Godine 1996. pridružuje tome i izvedbu *Transfiguracija* za klavir i orkestar uz Simfonijski orkestar HRT-a pod vodstvom Arnolda Kaca (šefa dirigenta Filharmonije iz Novosibirska).

S Pavlom Dešpaljem i Filharmoničarima 1991. izvodi 21. *klavirski koncert u C-duru*, KV 467 Wolfganga Amadeusa Mozarta. S maestrom Kranjčevićem i Simfonijskim orkestrom HRT-a 2002. zagrebačkoj publici predstavlja *Koncert za klavir*, op. 13 Benjamina Brittena. Uz Zagrebačke filharmoničare i Evana Chrisa 2008. izvodi još jedno važno ostvarenje u svojoj karijeri, posebno kad je o hrvatskoj glazbi riječ: *Solo – tutti* za klavir i orkestar Igora Kuljerića.

U povodu 50. obljetnice Koncertne direkcije Zagreb i 30. obljetnice Muzičkog informativnog centra 2002. sudjeluje u izvedbi skladbe *Dodolice* Borisa Papandopula (sopran Miljenka Grđan, Slovenski komorni zbor, Kranjčević). Pa i posljednji nastup prof. Krpana zabilježen u analima Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog vezan je uz opus toga našeg skladatelja: riječ je o *Pop-koncertu* za dva klavira i orkestar, koji je s kćeri Katarinom izveo kao posljednju točku koncerta 20. siječnja 2018. godine, onoga čijim je prikazom počeo ovaj esej. Zagrebačkom filharmonijom tada je ravnao Tonči Bilić.

Jagoda Martinčević u *Jutarnjem listu* tim povodom piše: „Za kraj na oduševljenje publike pridružio se i Vladimir Krpan odsviravši s Katarinom Krpan energičan i duhovit *Pop-koncert* za dva glasovira Borisa Papandopula. Misija propagiranja hrvatske glazbe bila je ovim djelom i sjajnom zajedničkom izvedbom uz još jednom izvrstan orkestar potvrđena.“

Biti Vladimir Krpan

U povodu posljednjega zagrebačkog recitala Vladimira Krpana, održanoga 2023. u ciklusu *Pleyel* u staroj zgradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice, ista autorica pita se koja je tajna dugovječnosti njegove karijere u kojoj ni danas, duboko u osamdesetima, nije odustao od klavira i glazbe. Njezino je objašnjenje da je riječ o strasti prema sviranju i prenošenju toga osjećaja drugima. Redajući brojna postignuća prof. Krpana na području pijanizma, stvaranja repertoara, prosvjetiteljstva na polju klavira, organizacije i pedagogije, zaključuje da to nije samo jedna pijanistička karijera nego je posrijedi „kulturološka misija vrijedna divljenja“.

I ima pravo, jer u takvoj karijeri s brojnim imperativima doista nije bilo dovoljno, i nije se moglo, a nije si prof. Krpan to mogao očitno ni priuštiti, biti samo interpret. Bilo je potrebno osvajati i zauzimati, popunjavati i učiniti smislenim brojna područja koja su čekala da ih se popuni. Trebalo je zauzeti

poziciju i učiniti premosnicu u odnosu na autoritet profesora Svetislava Stančića. Valjalo je odrediti se prema tome, pokazati respekt, ali istodobno ostvariti vlastitu viziju. Trebalo je zagrabi što više i iskoristiti što intenzivnije godine studija u Italiji. Prenijeti to vrijedno iskustvo u domovinu. Nužno je bilo ostvariti kontinuitet pijanizma i klavirske pedagogije u Hrvatskoj. Moralo se stoga potvrđivati u čeličnom repertoaru, zbog čega u karijeri Vladimira Krpana često nailazimo na potrebu za cjelovitim, temeljitim i sveobuhvatnim programima/projektima (Chopin: balade, valceri, etide; Beethoven: sonate, koncerti). S druge strane, bilo je potrebno otkriti i stvoriti literaturu koja će opravdati postojanje pijanizma s hrvatskim predznakom, koji je samo tako mogao potvrditi naš identitet (skladateljstvo ga je osim toga iskonski privlačilo te se još od školskih dana bavio i komponiranjem). Trebalo je usto ustabiliti institucije, osnovati udruge, pokrenuti natjecanja, baviti se nizom organizacijskih i drugih aktivnosti za boljitak naše glazbene sredine.

Trebalo je biti i intelektualac, i praktičar, i interpret, i pedagog, i promicatelj, i ambasador. Trebalo je biti uporan, i tvrdoglav. Trebalo je, da skratimo, biti Vladimir Krpan.

A iznad svega trebalo je – da parafraziramo naslov večerašnjega koncerta, pomalo biti i *pianomanijak*. Platon bi uostalom rekao da najveća dobra nastaju božanskom ludošću, dakle onim što se naziva *theia mania*, dakako ako je dana Božjim darom. Sve što je u karijeri ostvario prof. Krpan ne bi bilo moguće i bez zrna te drevne mudrosti. A poznavajući Vladimira Krpana, gotovo sigurno ne bi imao ništa protiv da ga se ovjenča tom titulom. U načinu na koji je pristupao pedagoškom radu, pijanističkom repertoaru, odnosu prema instrumentu, osmišljavanju nastupa, stvaranju novoga repertoara i suradnji sa skladateljima, Vladimir Krpan bio je u najboljem smislu riječi – i to.

Glava Apolona, ruke Bakha

Njegov pijanizam, uostalom, vjerojatno bi bilo najprikladnije opisati upravo pojmovima iz starogrčke mitologije, u kojoj se on pojavljuje s glavom Apolona i rukama Bakha. Negdje između ta dva pola oblikuje se fenomen pijanizma Vladimira Krpana.

Svaka kompozicija na njegovu programu mora imati razlog, svrhu i opravdanje. Sve što svira mora imati odgovor na pitanje zašto, a svaka skladba na programu mora biti temeljena na argumentima. Pri tome argumenti ne mogu biti osobne naravi, pa čak i ako jesu, prije njih opravdanje se mora naći u samoj glazbenoj supstanciji. To je onaj apolonski dio njegove 'manije'. Usmjerenost prema nikad dostižnom pijanističkom idealu. U tome dosezanju prof. Krpan je i dandanas sebi najgori kritik.

S druge strane, tu je i onaj trenutak u kojem sjeda za klavir. Ona neposrednost koju pokazuje za instrumentom, usađenost u klavijaturu, dojam da se pijanizam događa bez prethodnih priprema. Fizikalnost izvedbe, pijanistički vulkanizam, pršteća energija koja gradi *in medias res*. To je dionizijski dio njegova pijanizma, koji s onim drugim polom gradi neraskidivu, iako teško odredljivu cjelinu.

Svega toga, međutim, ne bi bilo da nije bilo tvrdoglavosti Vladimira Krpana. Kad je još kao student imao 'tri čiste' posvadi se sa svojim profesorom Stančićem oko toga kako izvoditi Šulekovu *Prvu sonatu*, time je bila zacrtana putanja kojom će se on nastaviti kretati. Na svakom sljedećem koraku bila je prisutna ta njegova tvrdoglava, prigorsko-lička, jarčja, samosvojna narav, koja je svemu morala dati osobni pečat i vlastitu provjeru – no ne kao nasilno nametanje imperativa da nešto uvijek mora biti drukčije, nego kao proces koji se jednostavno morao proći, uvijek, kako bi se osobnim iskustvom došlo do vlastitoga autohtonog rezultata.

Osim toga, iza svega je bila i golema znatiželja i glad za spoznajom. Kad sam ga, stoga, nedavno u jednom intervjuu pitao je li se uopće isplatilo toliko vremena potrošiti na hrvatsku glazbu, kad se pijanistička karijera mogla graditi konvencionalnije i pragmatičnije, Vladimir Krpan mi je odgovorio: „Nipošto, jer mene je sve to zanimalo.“

Osobna kreativna vizija

Na albumu na kojem je snimio svoj *opus magnum*, sve 32 sonate Ludwiga van Beethovena, Marija Bergamo je zapisala:

„Kranove interpretacije utemeljene su u klasičnim, tradicionalnim okvirima, a nadograđene i oplemenjene osobnom kreativnom vizijom. Realizirao ju je uvjeren, sugestivno i moćno. Te su snimke namijenjene onoj publici u čijoj je svijesti beethovenska tradicija još dio žive glazbe. Onima koji se njezinim privlačnim i zagonetnim putevima mogu kretati s razumijevanjem, sudjelovanjem, oduševljenjem. Koliko će dugo takva publika još postojati? Krpanov će dokument svjedočiti da je ona u današnjem vremenu ipak još postojala.“

Večerašnji koncert trebao bi pokazati da takve publike još uvijek ima, a priznanje koje mu se na Dan Dvorane *Lisinski* dodjeljuje, moralo bi, s druge strane, potvrditi respekt i poštovanje prema svemu što nam je *Il Maestro* tijekom više od šest desetljeća darivao.

I na kraju, zašto *Il Maestro*? Naslov je preuzet iz eseja Martina Scorsesea o Federicu Felliniju, objavljenoga u magazinu *Harper's* 2021. godine. On, dakako, upućuje i na važna talijanska izvorišta Vladimira Krpana. U odnosu na Scorsesejevu tvrdnju da je Fellini bio veliki maestro kinematografske umjetnosti (za razliku od današnje filmske industrije kojoj nedostaje ta

vrsta filmske čarolije), mi bismo u ovoj prigodi mogli kazati da Vladimir Krpan u tom slučaju jest Maestro pijanizma u Hrvata. A ako nam je dopušteno otići i korak dalje, Stančić bi onda mogao biti *Padre* hrvatskoga pijanizma, a Krpan *Il Padrino* hrvatske klavirske glazbe (sa samo dobrim konotacijama u tome).

Bacimo li pogled sada još jedanput na onu fotografiju s početka teksta, mogli bismo reći da je Vladimiru Krpanu, našem lovorniku, mnogo toga pošlo za rukom. Ili kako je Krešimir Kovačević u onom istom tekstu iz 1961. vizionarski zapisao:

„Pod prstima Vladimira Krpana izvijale su se snažne arhitektonske cjeline, koje su klavir (...) pretvarale u pravi orkestar, pun zvukovnih nijansi i dobro odabranih boja. Raspjevana kantilena i dramatične gradacije dočaravale su duboku sadržajnost izvedenih djela, ne dopuštajući nigdje sumnju u iskrenost doživljavanja. I da je Krpan samo to pokazao, bilo bi dovoljno da se vjeruje u svijetle perspektive njegova daljeg razvoja. Iako je koncert priređen izvan pretplatničkog ciklusa, dvorana je bila do posljednjeg mjesta ispunjena, i to valja posebno podvući.“

Maestro, vidimo se na koncertu 90+!

Borko Špoljarić

* Podaci iz teksta koji se odnose na nastupe Vladimira Krpana u Dvorani *Lisinski* nalaze se u *Quercusu*, središnjem informacijskom sustavu Muzičkog informativnog centra u Zagrebu.

Organizator i nakladnik: Koncertna dvorana
Vatroslava Lisinskog, Zagreb
Za nakladnika: Nina Čalopek, ravnateljica
Producentica: Dubravka Bukojević
Urednica: Sonja Mrnjavčić
Autori tekstova: Bojana Plečaš Kalebota, Borko Špoljarić

Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
Naklada: 100 primjeraka
Cijena: 2 eura

LISINSKI

DAN DVORANE 29. 12. 2024.

TAJNIM ODAJAMA LISINSKOG

– vođeni obilazak Dvorane u 10, 12 i 15 sati

SONJA MRNJAVČIĆ, voditeljica

ORAŠAR

glazbena priča za djecu

Mala dvorana u 10 i 12 sati

ZDENKO NIESSNER,

pripovjedač, autor koncepta

DANIJELA PETRIĆ,

glasovir, autorica koncepta

U suradnji s udrugom Mala opera.

BORIS PAPANDOPULO:

Amfitrion, komična opera u tri čina – promocija notnog izdanja Muzičkog informativnog centra

Predvorje Velike dvorane u 11 sati

GLAZBA POD KRINKOM: LIKOVNO RUHO NOTNIH IZDANJA

Izložba Muzičkog informativnog centra

Predvorje Male dvorane u 12.30

PIANOMANIA

Mala dvorana u 17 sati

VLADIMIR KRPAN

(Stjepan Šulek, Frédéric Chopin)

IDA GAMULIN, autorica projekta (Boris Papandopulo, Ivo Josipović)

RUBEN DALIBALTAYAN

(Alberto Ginastera)

KONSTANTIN KRASNITSKY

(Davor Bobić)

PETAR KLASAN

(Claude Debussy)

IVAN KRPAN

(Franz Liszt)

IVAN VIHOR

(Johann Sebastian Bach)

U suorganizaciji s Udrugom klavirskih pedagoga Hrvatske – EPTA.

ZIMSKI KARNEVAL

Velika dvorana u 19.30

SIMFONIJSKI ORKESTAR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

DAVOR KELIĆ, dirigent

JOSIPA BILIĆ, sopran

SERGEJ NAKARJAKOV, truba

A. Dvořák: *Karneval*, koncertna uvertira

J. B. Arban: *Venecijanski karneval*, varijacije za trubu i orkestar

F. Liszt: *Preludiji*, simfonijska pjesma

A. Hačaturjan: *Maskarada*, suite

J. Strauss ml.: *Mein Herr Marquis*, arija Adele iz operete *Šišmiš*

E. Kálmán: *Nastupna arija Grofice Marice* iz istoimene operete

PLES U PREDVORJU: GELATO SISTERS

Predvorje Velike dvorane u 21 sat